ԱՐՄԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՓԱՓԱՓԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամերիկաի համար տարեկան 4 տոլար թղթդրմ.
Եւրոպաի և այլ տեղերի համար տրկն. 20 ֆրանկ
Տնօրէնութիւնն ինք կը վճարէ փոստի ծախքը։
Բաժնորդագրութիւնները կը սկսին ամսագլուխներէն (ըստ Ն. Տ.ի) և կանխիկ վճարելի են։ Վեցամսեայ և եռամսեայ բաժնորդագրութիւններ ալ կընդունուին, առանց ոևէ յաւելման բաժնեգնին վրայ։
Նամակ և ծրար պէտք է ղրկել հետեւեալ հասցէով։ M. PORTOUKALIAN, rédacteur du journal *Arménia* MARSEILLE (France)

Գ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 19

1887 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 19

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 7 (Հ. Տ.)

ԶՈՐԵԿՑԱԲՔ

Կը հրատարակուի Կ. և Երք. օրեր

ՊԱՏՄԱՆԵՆԵՐ

Խմբագրութիւնը, եթէ հարկ համարի, համառօտելով և կամ մասամբ միայն կը հրատարակէ իրեն ղրկուած գրութիւնները։
Պարտաւոր չէ վերադարձնել չհրատարակուած ձեռագիրները։
Գանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով։
Գանուցման 1 սկզբակ գիրը 1 սանդիմ կարժէ. 1 գլխագիրը 2 սանդիմ։

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues au bureau dela Rédaction (Rue Vacon, 50)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Համարատուութիւն «Հայաստանի Զաւակների Միութեան»։ — Թիւրքիայի պարտքերը։ — Այվազովսկոս յոբելեանը։ — Վերջին խօսք մ'եաս Գեր. Իզմիրլեան եպիսկոպոսի տեղեկագրին առթիւ։ — Ֆրանսական լուրեր. — Տեղական։ — Արտասահմանի լուրեր։ — Գանուցումներ։ Բանասիրական (երկու ընկերաց ուղեւորութիւնը դէպի Մարսէլլ եւ Ամերիկա)։

ՀԱՄԱՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶԱՒԱԿՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Ինչպէս յայտնի է մեզ ընկերնեբուն և Արմենիայի ընթերցողաց, Հայաստանի մտաւորական, բարոյական և նիւթական զարգացման օժանդակելու նպատակաւ Միութիւն մը կազմելու առաջարկն եղած էր Արմենիա լրագրի խմբագրութեան կողմէն 1886 Հոկտ. 27ին, որուն լրագրոյ Բ տարւոյ 20դ թուոյն մէջ։ Ըստ կանոնագրութեան իւրաքանչիւր անդամութեան թիւը լրանալէ յետոյ տեսչի ընտրութեան հրաւիրագրերը խրկուեցան 1887 յունվար 5ին և յիշեալ ընտրութիւնը եղաւ 1887 մարտ 6ին։ Եւ կեդր. վարչութեանս կազմութիւնը յանուցուեցաւ 1887 մարտ 16ին Արմենիայի 39րդ թուով։

Թէեւ վարչութիւնս ըստ կանոնագրի տարին մի անգամ համարատուութեան պարտական է, սակայն չատեր վճռած յայտնած ըլլալով իմանալ թէ Միութիւնը ի՞նչ դրութեան մէջ կը գտնուի և ի՞նչ գործ կը կատարէ, հարկ համարեցինք հրատարակել կարճ համարատուութիւն մը, աւելի մանրամասնութիւններն վերապահելով տարեշրջանի լրացման։

Միութեան նիւթական դրութիւնը յետադայ հաշուեկշռէն պիտի երեւի. նորա գործառնութեանց մասին ալ հեռուեալ մասնաւոր տեղեկութիւնները կաւելցնեմք։

Միութեան յիսուն հիմնադիր անդամներու վրայ տակաւ առ տակաւ նոր անդամներ աւելնալով ներկայ թուականիս Միութիւնս ունեցած է 82 անդամ, որոց մեծ մասը կը գըտնուի Եւրոպիոյ մէջ և փոքր մաս մ'ալ Տաճկաստանի և Ռուսիոյ զանազան քաղաքները։

Միութիւնս ցարդ ունեցած է երկու Օժանդակ ժողով, մին Խասդիւղ (Գալկարիա) և միւսը Վառնա։ Որովհետեւ չատ տեղերէ դիւազրութիւնները կը լինէին թէ 10 անդամոյ չգըտնուելը Օժանդակ ժողովոյ կազմութեան արգելք կը լինի, Վարչութիւնս որոշեց այսպիսի տեղերը երկու կամ երեք հոգիէ բաղկացեալ գործակալութիւններ հաստատել և այս որոշումը հրատարակուեցաւ տեսլ. 7ին Արմենիայի 7րդ թուոյն մէջ. այսպիսի գործակալութիւն մ'ունեցաւ Պօլիսոյ մէջ մէկ երկու անձերէ բաղկացեալ։

Վարչութիւնս չնորհակալութեամբ ստացաւ ի նպաստ Միութեան մասնաւոր նուէրներ, որք ժամանակին հրատարակուեցան Արմենիայի մէջ, և իբր օրինակելի գործ մը Քէօսթէնճէի մէջ մի ազգասէր վաճառականի նախաձեռնութեամբ և հսկողութեան տակ տասը հայրենասէր հայ սրճարանապետներ իրենց սրճարաններու մէջ ի նպաստ Միութեան մասնաւոր գանձանակներ զետեղեցին, որոց արդիւնքը իւրաքանչիւր տարի պիտի խրկուի Միութեանս, ինչպէս որ առաջին ամուսան հասոյթը հասած է մեզ։

Վարչութիւնս համոզուած ըլլալով թէ ազգային ահեղ մարմին գոյութեան իրաւունք ունենալու և բնդհանուրի համակրութիւնը վայելելու համար արդիւնք մը պէտք է ցոյց տայ, այս սկզբնամբ փոքրագոյ գործի ձեռնարկել իր նպատակը իրագործելու համար։ Իրեն սան ընտրուեց Համակեց, այն է հանգուցեալ Յակոբ Էֆէնտի Սպարթալեանն, որոյ մարմինն Ս. Լուսաւորչի ազգային հիւանդանոցի մէջ ամփոփուելով՝ գերեզմանական քարին վրայ իր պատկերին կոթողը կերտուած կանգնեալ կը կենայ։ Արդարեւ նորա տեսքն խիստ աքանչելի է։

Ինչպէս ծանօթ է, Սպարթալեանց տոհրագրութիւնն Եւրոպիոյ գլխաւոր քաղաքներն անհուն վարկ մ'ունի, յորմէ վերջը կուգան Եապեանը, նաեւ ուրիշներն։

Հայոց մէջ կան առաջնակարգ գրագէտներ, և Հայերը ընդհանուր առմամբ յունարէնը հայերէնի պէս խօսելէ զատ, մեծ մասամբ գաղղիերէն և անգլիերէն, իտալերէն և գերմաներէնն ալ կը խօսին ու կը գրեն։ Կառավարութեան մէջ կարեւորութիւնը Հայոց տրուած է միշտ. ունին նաև այլ ուսումնականներ և փաստաբաններ և այլն։

Բայց Զմիւռնիոյ քաղաքականութիւնը այն տեսակ տարրերէ բաղկացած հանգոյցի մը ներկայացուած է, որոնք ոչ թէ բարւոքում, այլ հոգ անգամ չեն տանիր և ոչ ալ հակողութիւն կայ. գրեթէ միշտ կառավարութեան ամբողջական մասը բռնուած է այդպիսիներէ և չկարծէր որ պէտք եղած միջոցներն գործադրուին, որպէս զի կարող լինի արիւնալի ձեռքերն բառնալ քաղաքի հրապարակի մէջէն։ Վերջապէս Զմիւռնիոյ քաղաքային վիճակը գոհացուցիչ չէ, և միշտ մարդասպանութեան ցոյցեր տեղի կունենան այնտեղ։

ՍԱՄՍ Ց. ԲՈՒԻՏԵԱՆ
(Շարունակելի) Եղեսիացի

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Երկու ընկերաց ուղեւորութիւնը դէպի Մարսէլլ եւ Ամերիկա

Այն մեծ հարկ որ կ'ծանրանար տարագրութենէս գրեթէ 6-7 ամ. հետէ, այսօր մասամբ մը թեթեւցնելով, կուգամ՝ ազգասէր և սիրելի Արմենիա լրագրոյդ նկատմամբ, առ ի յամոքումն իմ վշտաց, սոյն ծովային և ովկիանեան երկարօրեայ մեր ուղեւորութեան նկարագիրն առնուլ։

Ցեղս տարագրութենէս (*) չատ մը քաղաքներ և բազում գիւղեր իբր վախճանական և թափառիկ խիղախելէն զկնի, Սիբրիոյ (այսինքն Արարիոյ) սահմանն անցանք, և Սիբրիոյ մէջ եւս՝ երկար ժամանակ մնալէն վերջ Զմիւռնիա եկանք ուր հինգ ամիս ի վեր էր եւրոպական-դերձակի արուեստով կզբաղէինք։ և ես այնպէս կը կարծէի թէ աստն մը Զմիւռնիա մնալով՝ իմ յոդնատաժան և թշուառ թափառականութեանս հանդստութիւնը պիտի առնում հոն, բայց գուշակութիւնս իմ կարծիքին համեմատ չիրականանալով, միւս կողմէ մեր մտերիմ բարեկամներէն Ատանացի Տ. Պօղոս Ուրֆալեանն Զմիւռնիա գալով՝ յԱմերիկա կերթար ուսում առնելու նպատակաւ, և միանգամայն իւր ճամբորդութեան մէջ առաջին անգամն ըլլալուն համար, կարի խնդրանօք, պիտ իրեն հետ ընկեր առնուլ ուզեց, որպէս զի իւր ուղեւորութեան ճամբուն մէջ մտերիմ մը լինիմ իրեն։

Ահա այսպէս տեղի ունեցաւ սոյն մեր վերջին երկարօրեայ ուղեւորութիւնը, որոյ կսկսիմք նկարագրութեանն։

Զմիւռնիա կամ Իզմիր 180,000 բնակչօք չէնցած՝ համանուն գեղեցիկ ծոցին խորը, Փոքրուն Ասիոյ նշանաւորագոյն վաճառաշահ և ծաղկեալ քաղաքն և նաւահանգիստն է, այսինքն ասիականթուրքիոյ Փարիզը։ Ունի նորաշէն քարաի և մաքուր չէնքեր։ Բնակչաց մեծագոյն մասն Յոյն և եւրոպացի են, կան նաեւ Թուրք, Հայ և Հրեայ։

Զմիւռնիա քաղաքը՝ ինչպէս յայտնի է, Քրիստոսէն 1000 տարի յառաջ չինուած է Յոնիական ուրիշ քաղաքաց հետ Մէյնէրկրականի եզերքը վայելուչ դիրքի մը վրայ։

Նորաշէն աւազանին տարածութիւնը կարծեօք 100,000 քառակուսի կանգունի վրայ կը հասնի, իսկ քարաիը, որ գաղիերէն «քէյ» կը կոչուի, մէկ մղոնէն աւելի երկայնութեամբ և 150-250 կանգուն լայնութեամբ ծովը լեցուելով չինուած նշանաւոր գործ մ'է, որոյ վրայ այլ և այլ գեղեցիկ տուներ, պանդոկներ, վրթերանոցներ ևլն. չինուելէն վերջ, 30 կանգուն լայնութեամբ և տափարակ քարերով ճամբայ մը կայ, ուր քալելու համար մարդ հաճոյք մը կզգայ։

Սոյն քարաիին վրայ կը բանին նաեւ կանոնաւոր թրամվայի կառքերն, որոնք Պօլսոյ կառքերէն թէ՛ լաւ թէ՛ աժան և թէ՛ կանոնաւոր են. ամէն օր բազմաթիւ շոգենաւք կուգան ու կերթան թէ՛ յԵրոպա, թէ՛ ի Տաճկաստան և թէ՛ յԵգիպտոս։

Երկաթուղին արդէն ծանօթ է։

Զմիւռնիան՝ արդարեւ բանուկ և վաճառաշահ քաղաք մ'է, որ իւր աստիճանովը Պօլիսն անգամ թերեւս կարենայ գերազանցել։ Նշանաւոր չէնքերն են քրիստոնէից եկեղեցիքը, հիւանդանոցները, վարժարանները, արքունի կառավարական չէնքերն և մասնաւորաց տուներ և պանդոկներ, ինչպէս նաեւ Սպարթալեանց չէնքերը։

Հայ 1,200 տուն, Յոյն 12,000, Հրեայ 4,000, եւրոպացի 4,000, այլ և այլ 800. դումարն է 37 հազար տուն կամ ուրիշ հաշուօք 200,000 անձ։

Հայերը քիչ ըլլալուն հակառակ՝ կարեւոր դիրք մը բռնած են. վաճառականութիւնն գլխաւորապէս Հայոց ձեռքն է։ Առաջին ընտանիքն են Սպարթալեաններն, որ իրենց կառուցած չէնքերովը անմահ հանդիսացուցած են իրենք իրենց անունն։ Արդարեւ գովութեան արժանի են ասոնք, որ Զմիւռնացւոց բարւոյն համար միշտ կը խորհին և կը ջանան։

Բայց սոյն վերջի տարիներուն մէջ Սպարթալեանց տունը մեծ կորուստ մը ունենալով՝ ամբողջ Զմիւռնիան ի սուգ

(*) Տարագրութեանս պատճառն ի մօտոյ և թէ ի հեռուստ պիտ ճանչցող բարեկամաց անծանօթ չէ, թէ Անտիոքայ մէջ ճառախօսութեան մը առթիւ կառավարութենէն ձերբակալուելով՝ Բերիա տարուեցայ զօրօք, և Բերիոյ մէջ ալ ատեն մը բանտարկեալ մնալով, Եղեսիա իմ հայրենիք տարագրեցին պիտ, այն ալ ...ին զօրութեամբը. քանզի իմ տարագրութիւն Թրիպօլի որոշուած էր։

Գրադարան 1583,05

ԵԼՔ

Կանոնագիր, տուրուքի, նուագի, վիպասանության և այլ տարբեր տեսակի գործերի համար 164,

Ընտրելի և ոչ ընտրելի գործերի ցուցակ 170,50

Թատրոնական գործիքներ 83,10

Փակագծերի և այլ տարբեր ձևերի 400,

Գաղափարական գործեր 763,45

Գրադարան 1583,05

ՄՈՒՏԻ

82 արտաքինքներ տարբեր տարբերակներով 405,

» » արտասահմանյան 845,

Բանկնոտների պատճառած 258,05

Գրադարան 258,05

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

Ի. Գ. Պրոֆեսոր Վեդրոսեանց
վերադարձը

Տեսուչ Ն. ՋԱՀՈՅԵՆ — Մ. ՓՈՓՈՒԼԵՑԻ

Ամերիկայի հայ գաղութներից մեկում հրատարակվող «Ազգ» շաբաթաթերթը հետևյալ հոդվածն է նվիրում Գրիգոր Զոհրապի մահվան առթիվ։

Ի՞նչ կը գրեմ Զոհրապի մասին։ Ի՞նչ կարող եմ գրել։ Ինչպե՞ս կարող եմ գրել։ Ինչպե՞ս կարող եմ գրել, երբ ամբողջ հոգիս, ամբողջ էությունս, ամբողջ մարմինս ցնցված է, ջղաձգված է, ինչպես ցնցված, ջղաձգված է ամբողջ ազգը, ամբողջ հայությունը, ամբողջ հայրենիքը, ամբողջ աշխարհը

ՀԱՅԿԱՆ ԴՈՒՌԸՆԴԱՑՔ

(Վերադարձ)

Դարձյալ ժամանակ մը պիտի ունենանք դադրեցնելու մեր թատերական ներկայացումները 10 և 5 դեկտեմբերի միջև։ Ա՛ռ ես ալ հրաժեշտ կուտամ ձեզի, սիրելի ընթերցողներ, մինչև 2 Դեկտեմբեր։ Ես ալ պիտի ունենամ իմ ներկայացումներս, որոնց համար ես ալ ունիմ իմ հաշիվներս ընելիք։ Ես ալ ունիմ իմ դերասանները, որոնք ինձ հետ ճամբորդեցին, որոնք ինձ հետ ապրեցան, որոնք ինձ հետ տառապեցան, որոնք ինձ հետ ուրախացան։ Ես ալ ունիմ իմ հանդիսատեսները, որոնք ինձ հետ ծափահարեցին, որոնք ինձ հետ լացին, որոնք ինձ հետ ծիծաղեցին։ Ես ալ ունիմ իմ հաշիվներս ընելիք։ Ես ալ ունիմ իմ հաշիվներս ընելիք։

Ես ալ ունիմ իմ հաշիվներս ընելիք։ Ես ալ ունիմ իմ հաշիվներս ընելիք

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ԵՐԱՍԽ

Պատկերազարդ հանդես

Պետերբուրգում նոր կարգի Հոկտեմբեր և Դեկտեմբեր ամիսներում հրատարակուելի։

Ամեն մի գիրքը բաղկանալու է մօտաւորապէս 200 երեսից ուղղածալ գիրքով։ Տպագրութիւնն, թուղթը և նկարները լինելու են շքեղ։ Բաժանորդագինն է 3 րուբլի։

ԵՐԱՍԽԸ խմբագրվում է գործին տեղեակ անձինքներից հետեւեալ ծրագրով։

Ամենակենսական նշանակութիւն ունեցող հասարակական խնդիրներ. վէպիկներ. վիպասանութիւններ. կենսագրական նիւթեր. ճանապարհորդութիւններ. տեղագրական, աշխարհագրական և ժողովրդական գրուածքներ. բանաստեղծութիւններ, թատրոնական գրուածքներ. կրիտիկա, մատենագրութիւն. գիտական յօդուածներ դիւրամատչելի լեզուով ու իմաստով. թղթակցութիւններ, մանաւանդ օտարերկրեայ հայերի կեանքից. հայ և եւրոպական գրականութիւն ու նոցա ներկայացուցիչները. քաղաքական տեսութիւն. ընթացող չորջը. քրոնիկա. ազգային յիշատակարան. լուրեր. յայտարարութիւններ։

Հանդիսին մասնակցում են և օտարերկրեայ անուանի հայ գրագէտներ։

«Երասխ»ի վերաբերեալ ամենայն գործերի մասին պէտք է դիմել Սիմէօն Դալամիրեանցին հետեւեալ հասցէով.

St. Pétersbourg. S. Goulamiriantz. Poste Restante.

Հայրենասիրական հրատարակութիւններ

Արմենիայի խմբագրատունը ծախու կը գտնուին հետեւեալ աժանագին վէպիկները, որոնք գեղեցիկ տպագրուած են, յատկապէս հայ ժողովրդին մէջ անձնապաշտպանութեան և հայրենասիրութեան գաղափարներն տարածելու նպատակով։

1. Ուրիշի գերեզմանի վրայ առանց արտասուքի եմ լաց լինում. (*Նիւթը առնուած է Հայերի կրած հարստահարութիւններէն Տաճկահայաստանի մէջ, վաչխառու հայ հարուստների և զաւրաթոյր ու բարբարոս գայազագանների ձեռքէն*)։ Գինն է 20 *սեդ.*

2. Բուլղար ապազակապետ. (*Քրիստոնեաների հանդուրժութեանը համար Թիւրքիայի ստորագրած դաշնագիրներին մեռած տառերը լինելը ցոյց կուտայ. կը նկարագրէ մի մահմետական գաղանութեան զոհ եղած մի բուլղար ընտանիքի սրտաճմլիկ դրութիւնը և վրիժառութեան համար գործնական միջոցները ցոյց կուտայ*)։

20 *սանդիմ.*

3. Ժաննա տ'Արք—Գաղղիայի ազատող (*Ետաերին յայտնի է այս մանկամարդ հովուուհուն, այս գիւղացի աղջկան հայրենասիրական եռանդը որով մի խումբ մարդիկ գլուխը ժողված, հիանալի յաղթութիւններ տարաւ Անգլիացիներին դէմ երբ ասանք ամեն կողմէ ճնշած և նեղը ձգած էին Քրանսան*)։ 15 *սնդ.*

4. Նեղա — Տատիս պատմածը (*Նիւթը առնուած է Թիւրքերի սիրապետութեան ժամանակ Պուլկարիայի մէջ Տէլիպաշներին արած բարբարոսութիւններէն*)։ 20 *սնդ.*

5. Դօճջօ — Բուլղար ապազակապետի պատմածը (*Հարստահարուած հայրենիքի վրէժն առնելու համար՝ կնոջ մահնակցութեամբ կազմուած մի ապազակային խմբի գործերն կը պատմէ*)։ 20 *սանդիմ.*

Վերոդրեալ տետրակներն կը դրկուին իրենց առջեւ նշանակուած գիներով, փոստի ծախքը Արմենիայի խմբագրութիւնէն վճարուելով։ Ով որ 20 տետրակ գնէ մէկ անգամէն, այսինքն չորս օրինակ իւրաքանչիւր տետրակէն, 0/0ին 12 զեղչ կանենք վերոդրեալ գներին վրայ, այսինքն կը սահմանք 20 տետրակին համար 3 ֆր. և 35 սանդիմ, փոխանակ 3 ֆր. և 80 սանդիմի։

Արժէքը կանխիկ չվճարուած՝ գիրք չդրկուիր։

ԾԱԽՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

—

Արմենիայի խմբագրատունը ծախու կը գտնուին հետեւեալ գիրքերն որոնք իրենց առջեւ նշանակուած գիներով կը դրկուին ուղղուներին, փոստի ծախքը խմբագրատունէն վճարուելով։ Ստակը կանխիկ չվճարուած գիրք չդրկուիր։ Կարելի է ստակ դրկել *մանտա-փոստով կամ ֆրանսական նամակադրոշմներով* (timbres-poste)։ Նոյնպէս և ամերիկեան տոլար թղթադրամով (1 տոլարը 5 ֆրանգի հաշուով)։

1. ԲԱՖՖԻ—ԿԱՑԵՐ. Ա և Բ հատորներ.

Ազգային վիպադիր Պրն. Բաֆֆիի դործերին մէջ առաջին տեղը կը դրաւեն ԿԱՑԵՐԸ։ Այս գիրք կը ծանօթացնէ ընթերցողը տաճկական և պարսկական Հայաստանի դիմաստոր տեղերին հետ, հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կուտայ քուրդերի զանազան ցեղերի և հայերի դրութեան, վարքի և բարքի մասին։ Նա ցոյց կը տայ այն ծրագիրը որին պէտք է հետեւին Հայաստանի մէջ գործել ուղղուներն։ Մի լուսքով, թէ՛ իբր ազգային ընտիր վիպասանութիւն և թէ՛ իբր հայրենասիրական գործ, նէութեան վարդապետարան և ծրագիր, արժան է որ գտնուի այս գիրքը ամեն հայրենասէր Հայի տունն։

Գինն Ա. հատորին 7 ֆր. Բ հատորին 8 ֆր. և 50 սանթիմ։ Երկու հատորներն միասին գնողին 15 ֆր.։

2. ԲԱՖՖԻ—ՓՈՒՆՋ. Ա և Բ հատորներ (Ա հատորը կը պարունակէ Բաֆֆիի ոտանաւոր բանաստեղծութիւնները և Բ հատորն իւր գրած մի քանի վէպերն)։ Երկու հատորներն միասին 10 ֆր. և 50 սանթիմ։

4. ԴԱՄԱՌ–ՔԱԹԻՊԱ — ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. (Ազգային առաջնակարգ բանաստեղծ Ռ. Պատկանեանցի ազատաչունչ և հրահանգիչ բանաստեղծութիւնները կը պարունակէ. սկիզբն դրուած է հեղինակին պատկերը)։ 2 ֆր.

5. ԴԱՄԱՌ–ՔԱԹԻՊԱ—ԱԶԱՏ ԵՐԳԵՐ. (Դամառ–Քամիպան «բանաստեղծութիւններ»էն Ազատ երգերի մասը առանձին տետրակով տպագրուած), 20 *սանթիմ։*

6. ԽՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿ — ՎԱՆԳՈՑԺ. (Ամեն. Խրիմեան Սրբազանի գրած սրատաշարժ, խրատական և աղատասչունչ տետրակը 1876ի վանի հրդեհին նկատմամբ)։ 70 *սանթիմ։*

7. Գ. ԱՐՈՎԵԱՆՑ — ՀԱՅՈՑ ԱԶԳԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ. (Ամեն Հայի համար անհրաժեշտ պարտք է իմանալ իւր ազգի պատմութիւնը, գիտնալ թէ ինչպէս սկսեր է իւր ազգ, ո՛րտեղ ունեցեր է իւր հայրենիք, ինչպէս եկեր հասեր է մեր օրերը, ո՛րոնք եղած են իւր երջանկութեան և իւր թշուառութեան պատճառները և այլն։ Գէորգ Արուքեանց որ Տփղիսի Ներսիսեան վարժարանին մէջ Հայոց պատմութեան ուսուցիչ էր և որ յանկարծ մի օր, չգիտցուիր ինչ կերպով, անյայտացած է, իւր աւանդած դասերի համառօտութիւնը գրի վրայ ամփոփած և թողած էր։ Այդ «Համառօտութիւն Հայոց ազգի պատմութեան»ը որ մինչեւ այժմ երբորդ տպագրութեան արժանացած է, ի սկզբան կուտայ տեղեկութիւններ Հայաստանի հին աշխարհագրութեան վերաբերեալ և պատմութիւնն ալ այնպիսի ոճով կանէ որ չներկայացուներ միայն թագաւորների կռիւներ, այլ և կը պատկերացուներ հայ ժողովրդի վիճակը)։ 2 ֆր.

8. ԳԱԲՐԻԷԼ ԵՊ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ — ՆԻԿՈԼ. ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ (Պատմութիւն դարձեալ Հայկազանց Լեհաստանի իկատոլիկութիւն)։ 1 ֆրանգ

9. ԳԱԲՐԻԷԼ ԵՊ. ԱՅՎԱԶԵԱՆի գրած ԼՍԱՐԱՆ անուն հետեւեալ տետրակներն որոնք հոգեշահ պատմութիւններ և օգտակար տեղեկութիւններ կուտան, կը ծախուին իւրաքանչիւրը 35 *սանթիմ*

Ա. Պատմութիւն վարուց Մեծին Ներսէսի Հայրապետին մերոյ։

Բ. Եզիպտոսի հնութիւնները։

10. Ա. ՏԵՐ ՅԱԿՈՐԵԱՆ — ՀԱՅՐԵՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ. (Պատկերազարդ ձեռնարկ աշխարհագրութեան). 2 ֆր.

11. ԵԶՆԻԿ ՔՀՆՑ. ԵՐԶՆԿԵԱՆՑ — ՀԱՅՆԱԳՐԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԳԱՐԱՆ Հայ դպրոցների համար (Աւժ. Տ. Եղնիկ քահանայն որ Հայկական ձայնագրութեան ուսուցիչ է Տփղիսի Ներսիսեան վարժարանին, 172 երեսներէ բաղկացած այս երգարանի մէջ ժողված և հրատարակած է ազգային 104 երգեր, անոնց եղանակներն ալ ձայնագրելով հայկական նոտաներով)։

2 ֆր. 80 սանթիմ)

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

==

Ա. ՀԱՑ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻ ՄԸ (Եւրոպայի մէջ բնակած մի Հայի Հայաստանի վերայ արած խորհրդածութիւններովքը կը սկսի և մի Անգլիացու բերնով կը պատմէ Երեւանցի մի հայ աղջկան հաստատամտութիւնը մահմետական կրօնը չընդունելու և իր հայ նշանածի հաւատարիմ մնալու համար), 50 *սանթիմ.*

Բ. ՀԱՑ ԳԻՒՂԱՑԻ (Հայ գիւղացիների բուն վիճակը որ շատերին անծանօթ մնացած է, ուսումնասիրելու պէտքը կը ներկայացուներ), 20 *սանթիմ.*

Գ. ՍԱՂՄՈՍ ԻՍՐԱՑԵԼԻ (Հայաստանի աղատութեան ցանկացող մի Հայի մաղթանքներն և մտածումներն են Սաղմոսի ոճով գրուած), 40 *սնթմ.*։

ԼԵՒՈՆ ԼՈՒՍԻՆԵԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԸ

—

Կիլիկիայի վերջին թագաւոր Լեւոն Լուսինեանի որ կը հանդչի Փարիզ ի Սէն–Տընի Կեղեսանինեանց վանքին մէջ, չերմին պատկերը կը գտնուի «Արմենիա»ի խմբագրատունը։ Շերմին վրայ կայ, տապանագիրէն զատ, և Լեւոն Թագաւորի արձանը։

Պատկերի գինն է 60 *սանթիմ։* Խմբագրութիւնն կը վճարէ փոստի ծախքը։

ՀԱՅՔ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

ՕՏԱՐՆԵՐԻ ԱԶԴՈՒՄ

ՓՈՐՁի խմբագրապետ Մեծ. Պրն. Աբգար Յովհաննէսեանի կարդացած մի հրապարակական դասախօսութիւնն է Հայկական խնդրին նկատմամբ Թիֆլիսի ժողովարանին մէջ 1879 թ. մայիսի 17ին։ Կը ներկայացնէ Եւրոպացիների նկատողութիւնները Հայերի մասին և կը նկարագրէ Լանտանի Անգլօ–Հայկական Մանաժողովի արած միջնկը 1878 յուլիսին, Հայկական խնդրին համար։ Կը ծախուի «Արմենիա»ի խմբագրատունն։ Գինն է 1 ֆր., փոստի ծախքը մեր վրայ։

ՏՆՕՐԷՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ

Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

Le Gérant : FÉLIX ENFFANTIN.

ՄԱՐՍԷՑԼ

Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեանի

Marseille. — Imprimerie du Midi, M. SCHICKLER rue Vacon 50.